GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE DI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SE PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 47. *Duminecă, 1 (13) Martie.* 1887.

Mocsary și naționalitățile.

II.

Brașovŭ, 28 Februarie.

In discursulŭ sĕu rostitŭ în dietă la 15 Februariu a. c. d-lŭ Mocsary a disŭ între altele: „Sciu, că naționalitățile, carĭ trăiescŭ în „statulŭ nostru suntŭ gata a se împăca și do„rescŭ acésta din parte-le; ele suntŭ gata a în„cheia pace cu noi pe acea basă ce a așeḍat'o „legea dela 1868; dér cerŭ ca acéstă lege sĕ se „respecteze și sĕ nu fiă numai pe hârtiă“.

Eră în scrisórea ce a adresat'o alegĕtorilorŭ sĕi din orașulŭ Halas, spre a'și justifica înaintea lorŭ atitudinea sa în cestiunea naționalitățilorŭ, atitudine ce i-a atrasŭ și desaprobarea partidei independente, silindu-lŭ sĕ iésă din clubulŭ ei, Mocsary declară următórele:

„Eu totdéuna ḍicŭ, că de instituțiunĭ fe„deraliste nicĭ vorbă nu póte fi, că supremația „maghiarimei nu se póte trage la îndoélă și „legea de naționalitate o privescŭ ca basă, pe „care putemŭ încăpé unii cu alții bine.“

Acésta e totŭ ce a disŭ Mocsary cu privire la eventuala împăcare și la condițiunile ei. Elŭ n'a mai adausŭ nimicŭ și n'a făcutŭ nicĭ o escepțiune.

Așadér legea de naționalitate dela 1868 sĕ fiă basa împăcărei dintre Ungurĭ și popórele nemaghiare?

D-lŭ Mocsary pare a fi uitatŭ, că înainte cu 19 anĭ, când dieta ungară a decretatŭ acéstă lege, Românii, Sĕrbii, Slovacii, și chiar și Sașii din Ardélŭ au protestatŭ în contra ei, fiindŭ că nu aflau întrînsa garanțiile de lipsă pentru libera desvoltare a individualității lorŭ naționale.

Cumcă prevederile și temerile esprimate la 1868 din partea naționalitățilorŭ au fostŭ întemeiate, a documentat'o mai pre susŭ de orĭce îndoială însușĭ d. Mocsary.

Dér, — ne va obiecta distinsulŭ deputatŭ alŭ orașului Halas, — se aflau la 1868 în sînulŭ naționalitățilorŭ și unii bărbațĭ carĭ sperau, că pe temeiulŭ legei de naționalitate se va puté afla unŭ *modus vivendi*, care va împăca încetŭ-încetŭ popórele nemaghiare cu stăpânirea maghiară.

Se susținea din partea acestorŭ bărbațĭ, ceea ce a susținutŭ și susține și Mocsary, că principiulŭ fundamentalŭ alŭ legei dela 1868 este: că fie-căruia îĭ e concesŭ a-șĭ păstra propria individualitate națională, a-o desvolta și a puté progresa în cultură pe basa acestei individualitățĭ naționale, că limbei maghiare i se dau privilegii numai într'atâta, în câtŭ este neapĕratŭ necesarŭ cu privire la conducerea mai corĕspunḍĕtóre a guvernului statului, pentru ca în privința unorŭ afacerĭ sĕ fiă o unitate de limbă în statŭ“ (din discursulŭ d-lui Mocsary ținutŭ în dietă la 30 Aprilie 1879.)

Sĕ admitemŭ unŭ momentŭ, că în adevĕrŭ legea dela 1868 ar cuprinde în adevĕrŭ aceste garanții pentru libera desvoltare a individualității naționale a popórelorŭ nemaghiare și că totulŭ ar depinde numai dela respectarea ei și sĕ întrebămŭ: mai este cu putință aḍĭ esecutarea fidelă a acestei legĭ?

La acésta întrebare trebue sĕ rĕspundemŭ c'unŭ hotărîtŭ *nu*.

Nu mai este cu putință aḍĭ respectarea legii dela 1868 din simpla causă, pentru că „principiulŭ fundamentalŭ“ alŭ acestei legĭ a fostŭ *rĕsturnatŭ* prin legile aduse la 1879 și la 1882 pentru *„lățirea limbei maghiare.“*

Legile dela 1879 și 1882, carĭ impunŭ naționalitățilorŭ cu forța învĕțarea limbei maghiare au făcutŭ în legea dela 1868 o spărtură atâtŭ de mare, încâtŭ ea nu mai representă aḍĭ decâtŭ o relicviă legislatorică din acele timpurĭ, când șovinismulŭ maghiarŭ se afla încă numai în fașe.

In memorabilulŭ sĕu discursŭ dela 30 Aprilie 1879 d-lŭ Mocsary a doveditŭ, că legea pentru „lățirea limbei maghiare,“ ce se presentase atuncĭ camerei și care curêndu după aceea s'a și votatŭ și sancționatŭ, „stă în contradicere fățișă cu legea de naționalitate dela 1868.“

După legea dela 1868, ḍise elŭ, nu e de lipsă ca locuitorii tuturorŭ naționalitățilorŭ țĕrii sĕ-șĭ însușéscă limba maghiară, căcĭ e prevĕḍutŭ în lege, că în afacerile lorŭ publice potŭ procede în limba lorŭ propriă; acuma însĕ după înființarea acestei legĭ (dela 1879) se va puté ḍice: étă acum are fiecare ocasiune de-a învĕța limba maghiară, acuma trebue sĕ scie fiecare unguresce, prin urmare nu mai e de lipsă a se întrebuința în afacerile publice o altă limbă decâtŭ cea maghiară“.

D-lŭ Mocsary a ḍisŭ, în memorata vorbire, că după legea din 1879 „nu va mai puté fi vorbă de autonomia scolară a confesiunilorŭ“ și că „din partea ministeriului de instrucțiune se vorŭ face necontenite atacurĭ asupra scólelorŭ și a autonomiei scolare a Nemaghiarilorŭ spre a le aduce stricăciune.“

Și prevederile d-lui Mocsary s'au împlinitŭ din cuvêntŭ în cuvêntŭ, și s'a adeveritŭ și aceea afirmare a lui dela 1879, că Maghiarii au *rupt'o* cu politica de naționalitate, care și-a aflatŭ espresiune în legea dela 1868.

Presupuindŭ pentr'unŭ momentŭ că naționalitățile în adevĕrŭ arŭ fi aplecate a se împăca pe basa legei de naționalitate, întrebămŭ: ce valóre mai póte avé pentru dênsele aḍĭ acea lege după ce ea este anulată prin legile posterióre?

Ar trebui prin urmare sĕ se casseze mai întâiu unŭ șirŭ de legĭ aduse dela 1879 încóce spre a se restabili acea stare de lucrurĭ, care sĕ admită posibilitatea de-a se respecta și esecuta legea dela 1868.

Cine sĕ ia inițiativa pentru acésta, décă însușĭ d-lŭ Mocsary nu amintesce cu nicĭ unŭ cuvêntŭ *situațiunea cu totulŭ schimbată* prin legile promulgate dela 1879 încóce, cu scopŭ de a nimici individualitatea națională a popórelorŭ nemaghiare din țĕrile corónei s-lui Stefanŭ?

Ce póte aduce Ungariei unŭ rĕsboiu?

„Kolozsvar“ Nr. 58 tracteză acéstă temă. Preferă sĕ se susțină pacea cu jertfe câtŭ de marĭ, numai sĕ nu fiă rĕsboiu. Căcĭ abstragêndŭ de aceea, că unŭ rĕsboiu ar impedeca desvoltarea industrială, ba o dă îndĕrĕtŭ cu decĭ de anĭ și ar ruina statulŭ cu totulŭ în privința financiară, ar mai fi o perdere de neînlocuitŭ, care ar causa arterei de viéță a Ungariei o rană nevindecabilă și acesta constă în perderea de ómenĭ ce ar suferi-o Ungaria.

„Acum și în pace se prăpădesce rassa ungurescă — continuă foia clușiană — fără bubuiturĭ de tunurĭ, fără pocniturĭ de prafŭ, în sunetele clopotelorŭ și ale unei frumóse predice de bunŭ rĕmasŭ emigréză flórea țĕrei acolo, de unde nu se mai întórce..... Ungaria are între statele europene cea mai mare cifră de mortalitate. La 1000 locuitorĭ se vinŭ la noi 36--37 casurĭ de mórte pe anŭ, pe când în Europa în terminŭ mediu se vinŭ 25 la 1000 suflete.... prin urmare perdemŭ pe fiecare anŭ 165,000 ómenĭ, perdere care se ascrie numai relelorŭ raporturĭ sanitare.... Acéstă perdere de ómenĭ corĕspunde unui capitalŭ de 8—9 milióne. Acéstă mare cifră a mortalității cresce continuu cu emigrarea poporațiunei dela țĕră în orașe, unde mortalitatea e totŭ mai mare din causa raporturilorŭ sanitare mai rele

»Și décă acum luămŭ în considerare sporirea, atuncĭ aflămŭ că sporirea de 0.13 procente e asemenea înspăimentătorŭ de mică. Décă la noi vedemŭ la 100 ómenĭ o sporire de 1, aflămŭ în Rusia o sporire de 10, așadér de 10 orĭ atâta, precum este peste totŭ acestŭ casŭ la elementulŭ slavŭ..... Și aci venimŭ fără voiă la conclusiunea, că elementele slave, în contra cărora trebue cu deosebire sĕ ne probămŭ puterile, ne crescŭ peste capŭ deja numai cu massele lorŭ. Cunóscemŭ mai departe și marea cifră a emigrărei, care face pe anŭ 16—22,000 omenĭ. Ponderositatea acestei cifre constă în aceea, că emigréză mai alesŭ poporațiunea maghiară.

»In casulŭ unui rĕsboiu aḍĭ, când desvoltarea technicei armelorŭ e înaintată, pustiirea ar fi de sigurŭ mai mare, decâtŭ în orĭce altŭ rĕsboiu europénŭ. Dér pe lângă acésta, nimicitorele glónțe 'șĭ-arŭ afla fără nicĭ o îndoială unŭ puternicŭ con-concurentŭ în coleră.... Intre împrejurărĭ atâtŭ de nefavorabile, în casulŭ unui rĕsboiu s'ar pricinui la noi o distrucțiune necalculabilă și în ómenĭ carĭ la noi suntŭ cei mai prețioșĭ. Unŭ rĕsboiu îndelungatŭ și sugrumătorŭ ar ataca de mórte esistența națiunei.“

„Budapesti Hirlap“, tratândŭ și elŭ acéstă cestiune, ḍice că Rusia subminéză mereu, cum a subminatŭ pe Polonia, până ce a împărțit'o, și pe Turcia; face propagandă panslavistă în Austro-Ungaria printre Rutenĭ, Slovacĭ, Croațĭ și Sêrbĭ, prin agitațiunĭ și prin ruble, sub conducerea reuniunei slave din St. Petersburg. Propaganda se întinde pe nesimțite ca mărăcinele. Suntŭ între Slovacĭ, Rutenĭ și Sêrbĭ mulțĭ, carĭ aștéptă pe Moscovițĭ.

„Sĕ vină numai Rușii — ḍice fóia ungurescă — și noi nu garantămŭ că nu va isbucni o rĕscólă de țĕranĭ contra Domnilorŭ, maghiarĭ și jidovĭ. Sĕ ne aducemŭ aminte de 1848, de trupele lui Hurban; castelulŭ din Trencin alŭ contelui Csaky, Budatinulŭ prefăcutŭ în cenușă ne adeverescŭ și aḍĭ pustiirea din acelŭ timpŭ. De atuncĭ panslavismulŭ s'a întăritŭ în modŭ însemnatŭ în Ungaria de susŭ. Hurban trăesce încă și soții și aderenții sĕi suntŭ gata a organisa rĕscóla țĕranilorŭ, a o aprinde și a o conduce, décă primescŭ din Petersburgŭ banĭ și avisŭ pentru acésta. La începutŭ se ivescŭ bande de guerilla în munțĭ, care se ținŭ ḍiua ascunse în pădurĭ dese, nóptea năvălescŭ afară și atacă, și mai târḍiu, décă succede a învăpăia poporulŭ, se póte nasce unŭ formalŭ rĕsboiu țĕrănescŭ în comitatele Liptau, Turoțŭ, Trencinŭ și Arva, în casŭ că acestea suntŭ fără garnisóne... Isbucnindŭ rĕscólă pornirile bestiale se ridică deasupra, tocmai așa în Paris și în Belgia, ca în Abisinia séu în Ungaria...«

»Nu e de ajunsŭ a înăbuși o astfelŭ de mișcare décă a isbucnitŭ, ci trebue încă în germene făcută imposibilă. Are óre municipiulŭ puterea necesară pentru acésta? Nu. Suntŭ glótele capabile pentru acésta? Abia. Din contră, glótele mărescŭ în óre-care mĕsură pericululŭ, întru câtŭ după plecarea armatei regulate se încredințéză arme în mânile massei póte nevrednice de încredere. Nu nutrimŭ îngrijirĭ esagerate și nu zugrăvimŭ pe draculŭ pe părete, dér va fi bine sĕ ne gândimŭ seriosŭ asupra acestei teme și sĕ luămŭ dinainte mĕsurĭ pentru siguranța internă a țĕrii în casulŭ unui rĕsboiu.»

„Esistă óre-care siguranță în aceea, că tinerii și bărbații destoinicĭ de arme plécă cu óstea și esŭ în câmpŭ contra dușmanului. Tinerii slovacĭ, românĭ, sêrbĭ, croațĭ, rutenĭ vorŭ fi pe câmpulŭ de bătaiă și nu potŭ sĕ facă rĕscólă acasă. Décă învingemŭ, nu mai e primejdiă, dér décă perdemŭ? Dispositiunile vorŭ fi atuncĭ deprimate și agitate, și agitatorilorŭ panslaviștĭ li se va umfla crésta. Acésta nu e dér garanțiă, căcĭ rĕmâne acasă destulŭ poporŭ pentru o rĕscólă de țĕranĭ. Atârnă dér totulŭ dela organisațiunea, împărțirea și întrebuințarea glotelorŭ, ca agitațiunea panslavistă sĕ nu pótă stârni vr'o rĕscólă în ținuturĭ cu poporațiune națională lipsite de armată regulată. Și nu legea, ci guvernulŭ are sĕ pórte de grije, ca glótele din unele tinuturĭ sĕ nu fiă primejdióse pentru patriă.«

„E în totŭ casulŭ neapĕratŭ, ca trupe de glotașĭ maghiarĭ sĕ fiă trimise ca garnisóne în cele mai periculóse comitate și ținuturĭ panslaviste, orĭ ca patrule de voluntarĭ compuse din elementele culte ale orașelorŭ sĕ-i țină pe panslaviștĭ în frêu. Nicĭ într'unŭ casŭ nu putemŭ permite, ca Ungaria sĕ devină teatrulŭ „atrocitățilorŭ bulgărescĭ“.

Din afară.

După cum comunică o telegramă din Roma, adresată „Agenției Havas“, fóia italiană „Diritto“ crede a sci, că despăgubirele puse Italiei

în perspectivă din partea Germanici, în casulŭ unei alianțe contra Franciei, arŭ fi următórele: Italia primesce, în casulŭ unei espedițiunĭ victoriósе a aliaților, Savoia, cerculŭ Nizza și o parte din Provence. Precum se scie, Francia a luatŭ deja mĕsurĭ de apĕrare contra Italiei mai de multŭ timpŭ, ér de altă parte cei din Roma mai de multe orĭ au declaratŭ, că n'au intențiunĭ ostile contra Franciei. „Temps" citéză chiar următórele cuvinte ce dice că le-ar fi esprimatŭ regele Humbert alŭ Italiei: „Sunt datorŭ memoriei tatălui meu sĕ nu consimtŭ la nicĭ unŭ tractatŭ, în care ar fi vorba de retrocedarea Savoiei și Nizzei la Italia."

*

Scirĭ din Odessa anunță, că pe cóstele Mării Negre se observă o mare mișcare de trupe dealungulŭ granițelorŭ vestice ale Rusiei. In Bucurescĭ au sositŭ mai mulțĭ întreprindĕtorĭ rușĭ spre a cumpĕra marĭ cantitățĭ de furage. „Galații" spunŭ, că mai în tóte dilele se prindŭ în acelŭ orașŭ desertorĭ rușĭ fugițĭ din Ismailŭ și din alte orașe apropiate de Basarabia.

*

Guvernulŭ românŭ a primitŭ din Rusciucŭ unŭ raportŭ despre violarea edificiului consularŭ românŭ de acolo: Unŭ soldatŭ condamnatŭ de tribunalulŭ de rĕsboiu fi scăpă sentinelei care-lŭ escorta în închisóre și sărindŭ peste o pórtă în curtea de lângă edificiulŭ consularŭ, trecŭ peste zidŭ în curtea consulatului. Aci sparse o ferestră din etagiulŭ de josŭ și dispărŭ în interiorulŭ consulatului. Apărĕndŭ procurorulŭ cu mai mulțĭ funcționarĭ polițienescĭ în edificiulŭ consularŭ, cerŭ sĕ i se permită a face perchisițiune. Consululŭ era absentŭ, ér dragomanulŭ care-lŭ representa a promisŭ acésta de témă sĕ nu fiă pusŭ în stare de acusațiune pentru ascunderea unui criminalŭ. Intregŭ edificiulŭ a fostŭ cercetatŭ fără nicĭ unŭ resultatŭ, căcĭ criminalulŭ dispăruse prin curtea de josŭ. Guvernulŭ românŭ a cerutŭ esplicațiĭ la Sofia în acéstă afacere și se dice că va adresa și unŭ protestŭ.

SCIRILE DILEI.

Ni-se trimite o corespondență din *Fizeșulŭ Gherlei*, alŭ căreia autorŭ este adâncŭ mâhnitŭ de atitudinea dușmănósă față cu naționalitățile nemaghiare a diarului *„Szolnok Doboka"*. Diarulŭ acesta se susține mai virtosŭ cu banĭ românescĭ, fiindŭ-că *este impusŭ din oficiu tuturorŭ comunelorŭ* din pașaliculŭ lui Banffy, carĭ aprópe esclusivŭ suntŭ *locuite numai de Românĭ*. Cu tóte aceste fóia ungurésca, în nemărginita ei insufleţire pentru reuniunea de maghiarisare din Clușiu, scapără focŭ și schinteĭ asupra a totŭ ce nu este maghiarŭ. Mai virtosŭ însĕ este înfuriată asupra Românilorŭ, *îndemnândŭ pe aderenții sĕĭ ca sĕ facă totŭ pentru estirparea limbei românescĭ.* Sfătuesce familiele sĕ se ferésca ca de ciumă de a se audi în sînulŭ lorŭ limba valahă, ér proprietarilorŭ le dice sĕ nu vorbésca cu servitorii în limba valahă, ci mai bine pe Valahĭ sĕ-i huiduéscă și în loculŭ lorŭ sĕ-șĭ aducă Ungurĭ. Cerșitorilorŭ valahĭ recomandă sĕ nu li-se dea pomană, ci acésta sĕ se dea numai cerșitorilorŭ ungurĭ; și încă foia unguréscă cutéză a afirma, că acésta și Valahii o facŭ, deși tótă lumea recunósce, că nu este poporŭ mai darnicŭ ca alŭ nostru. Puțină considerațiă meritâ însĕ flecăirile fóiei unguresci, der ceea ce mai virtosŭ ne indignéză este împrejurarea, pe care ni-o descopere corespondentulŭ, că adecă în părțile acele se află o comună curatŭ românéscă, condusa de preotŭ, notarŭ și comitetŭ comunalŭ curatŭ românescŭ, afară de unŭ singurŭ Arménŭ, care încă face parte din comitetulŭ comunalŭ, și cu tóte acestea acestŭ comitetŭ a votatŭ pe séma reuniunei de maghiarisare o taxă de 2 fl. v. a. ce se plătesce în fiăcare anŭ din lada satului, firesce fără scirea și consimțĕmêntulŭ poporului. Cum de poporulŭ nu cere socotélă comitetului și preotului de banii comunei? De altmintrelea Românii sĕ mĕsóre dușmanilorŭ lorŭ cu mĕsura cu care aceștia le mĕsóră lorŭ.

—x—

Deputatulŭ ungurŭ *Andor Vadnai*, în numele sĕu și alŭ mai multorŭ alțĭ deputațĭ ungurĭ, a trimisŭ membrului regenței bulgare *Stambulov o telegramă de felicitare*, în care se esprimă recunoscință regenței pentru curagiulŭ moralŭ și totodată se esprimă dorința ca „sĕ nu se ofere ocasiune a sângera cu voi împreună pentru apĕrarea libertății nóstre comune." — Ce felŭ de libertate, ca cea de care „se bucură" naționalitățile din țĕrile corónei ungare?

—x—

Cei 110 fl. ce i-a dăruitŭ societatea de împrumutŭ „Hunedora" din *Deva*, din venitulŭ ei de 668 fl. 88 cr., se împartŭ astfelŭ: 25 fl. bisericei gr. or. din Deva, 15 fl. scólei gr. or. din Dobra, 15 fl. cabinetului naturalŭ alŭ gimnasiului din Bradŭ, câte 10 fl. bisericilorŭ gr. or. și gr. cat. din Hunedóra, 20 fl. reuniunei femeilorŭ române din comitatulŭ Hunedóra, 15 fl. internatului scólei reale din Deva.

—x—

Spionulŭ rusŭ, care a fostŭ prinsŭ în Cracovia, a luatŭ notițe despre fortăreța de pe colina lui Cosciusco și despre fortificațiunile dela Mihalovice dela granița rusă. Se pare că aparține celorŭ mai bune classe și că posede unŭ rangŭ superiorŭ în armata rusă. Vorbesce nemțesce, franțuzesce, rusesce și englezesce. S'au găsitŭ la elŭ numeróse desemnurĭ, planurĭ și hărții, precum și scrisorĭ de recomandare la persóne înalte din Viena.

—x—

D-lui Ioanŭ *Poruțiu*, secretarŭ interpretŭ la consulatulŭ României din Budapesta, i-a conferitŭ Regele României „Coróna României" cl. III în gradulŭ de cavalerŭ. D-lŭ Ioanŭ Poruțiu este transilvĕneanŭ, fiulŭ protopresbiterului gr. cat. din Almașiulŭ-mare.

—x—

In *Hermanŭ* s'a găsitŭ unŭ locuitorŭ sasŭ de acolo, care trăia de câteva lunĭ separatŭ de soția sa fiindŭ în procesŭ de divorțŭ, mortŭ în fântâna sa din curte. In urma cercetărei făcute s'a descoperitŭ, că nenorocitulŭ a fostŭ omorîtŭ în propria sa locuință, apoi tîritŭ și aruncatŭ în fântână. E bănuitŭ de omorŭ chiar fiulŭ sĕu, care adeseorĭ a maltratatŭ pe tată-sĕu. Făptuitorulŭ fu arestatŭ și predatŭ judecății.

—x—

Concesiunea pentru calea ferată *Hasfalĕu-Odérheiu* în lungime de 35·4 chilometri s'a admisŭ în ședința camerei deputaților dela 9 Martie. Chilometrulŭ de cale ferată costă 920,000 fl. Strălucită afacere!

—x—

In comuna *Bălcacĭ* din comitatulŭ *Tĕrnavei micĭ* e de ocupatŭ postulŭ de magistru poștalŭ cu contractŭ și cu cauțiune de 100 fl. Léfa anuală e 120 fl., cheltuelĭ de cancelariă 40 fl. și de transportŭ 800 fl. Petițiunile se adreséză în timpŭ de 3 sĕptĕmânĭ la direcțiunea poștală din Sibiiu.

Din comitatulŭ Făgărașului.

In Faurŭ, 1887.

Va crede lumea română, că poporulŭ din acéstă vale romantică a Oltului, séu trăesce fórte mulțămitŭ cu sórtea de acuma, séu dórme somnulŭ morții. — Déră nu este nicĭ una și nicĭ alta din aceste.

Sórtea cea vitregă apasă și pe Românii din comitatulŭ Făgărașului totŭ în acea mĕsură, precum apasă pe toțĭ Românii din regatulŭ S-tului Stefanŭ. Deosebirea este numai că până acum Românii din acestŭ comitatŭ au suferitŭ și nu s'au văetatŭ. Insĕ de unŭ timpŭ încóce prea se înmulțiră încercările Domnilorŭ dela putere de-a încărca pe poporulŭ contribuentŭ cu sarcinĭ care de care mai grele și mai apĕsătóre — așa că nicĭ celŭ mai îngăduitorŭ dintre cei îngăduitorĭ și răbdătorĭ nu mai póte tăcé.

Sarcina cea dintéiu, care s'a aruncatŭ cu atâta ușurință în spinarea poporului, a fostŭ edificarea casei comitatului cu o sumă enormă de peste 80 mii fl. Acéstă sumă împrumutată dela o bancă străină este de a se amortisa prin unŭ aruncŭ de 2 cr. la fl. de dare. — Ce va sĕ dică bagatelulŭ de 2 cr. la fl. de dare — care pe nesimțite se va încassa? diceu Domnii dela putere. Dér acuma din 1884 începĕndŭ acestŭ bagatelŭ în sumă de 80—100 fl. anualŭ pentru o comună, se încasséză prin esecuțiune și cu marĭ greutățĭ, și mulțĭ anĭ vorŭ trebui contribuenții sĕ mai asude până se vorŭ plăti de acéstă sarcină.

In adunarea generală a anului trecutŭ s'a făcutŭ din partea comitatului propunere, ca petrișulŭ de pe drumulŭ statului — care până în anulŭ trecutŭ s'a prestatŭ prin întreprindĕtorĭ privațĭ, pentru plata unei prisme dela 2 până la 8 fl., — precum se plătesce pe teritorulŭ Vlădeni — sĕ se ia în licitațiune publică pentru comitatŭ, motivându-se aceea propunere — ca prin împărțirea prismelorŭ de pe drumurile comitatense cu cele de pe drumulŭ statului și făcêndu-se tóte prismele în regiă propriă gratis — comitatulŭ ar ajunge la unŭ fondŭ anualŭ de preste 8000 fl. Despre aceea, că ce va sĕ se facă cu acestŭ fondŭ — nu s'a spusŭ nicĭ unŭ cuvêntŭ.

Acéstă propunere — venindŭ la 2-a di la ordine — în presența a vre-o 20 membri — mai toțĭ amploiațĭ — s'a adusŭ cu mare lesnire la valóre de conclusŭ. — Nicĭ că s'a putută altmintrelea, fiindŭ că în diua dintéiu s'a sânțitŭ casa cea nouă a comitatului — la amédi masă mare strălucită și séra balŭ splendidŭ — îndeŭ destulŭ de obositorŭ pentru o di de tómnă.

La licitațiunea ținută pentru acestŭ petrișŭ a rĕmasŭ comitatulŭ — plus oferentŭ. Așternêndu-se actulŭ de licitațiune ministrului spre aprobare, acesta a aflatŭ de bine a da înalta aprobare cu condițiune, ca fondulŭ acela sĕ se întrebuințeze pentru construirea podurilorŭ de pe drumurile comitatense.

Adunarea generală estraordinară din Noemvre a. t. neinvoindu-se la acéstă condițiune, fiindŭ că acestŭ fondŭ — între parantesă disŭ — avea altă destinațiune, s'a lăpădatŭ de conclusulŭ dintéiu, și a îndrumatŭ pe oficiulŭ de edile de a scrie licitațiune noua la care comitatulŭ nu va mai lua parte.

Numai din întâmplare norocósă au scăpatŭ comunele situate pe drumulŭ statului: Porumbaculŭ inferiorŭ până inclusive Vlădeni de o sarcină fără precauțiune și

FOILETONU.

Poșta și influința ei asupra culturei universale.

Cu poșta ne umblă totŭ așa ca și cu multe alte binefacerĭ ale civilisațiunei, că adecă gustămŭ bunătatea acestorŭ instituțiunĭ, fără ca sĕ cugetămŭ câtuși de puținŭ la încordările cele marĭ, ce chiar generațiunile de mai nainte au trebuitŭ sĕ le facă, pentru ca sĕ ne procure nouĕ tóte folosele, carĭ noi astădi le putemŭ avé fără nicĭ o ostenélă.

Onoratulŭ cetitorŭ va urma bucurosŭ contemplațiunilorŭ nóstre, ce ne-amŭ propusŭ a le expune după isvóre probate.

Incă din cele mai vechĭ timpurĭ au recunoscutŭ ómenii necesitatea de a primi și de a da împărtășirĭ în scrisŭ iute și cu siguranță la adresa lorŭ.

Mai ântéiu și mai ântéiu au fostŭ regenții, va sĕ dică domnitorii, carĭ au înfemeiatŭ pentru sine înșișĭ unŭ serviciu de poștă. Insĕ astfelŭ de instituțiunĭ serviră numai și numai spre scopurile guvernului ér pentru publiculŭ celŭ mare rĕmaseră cu totulŭ indiferente.

Mulțĭ secolĭ trecură până ce guvernele vĕdură în fine, că décă vorŭ lăsa, ca sĕ se folosĕscă și poporulŭ de binefacerea instituțiunei postale, ele înseșĭ vorŭ dobândi marĭ folóse din acésta pentru sine. Insĕ acéstă afacere a înaintatŭ încetŭ, numai pasŭ de pasŭ și trăgĕnândŭ fórte tare, așa încâtu chiar înainte cu 200 de anĭ staturĭ încă forte înaintate în cultură aveau instituțiunĭ poștale de totŭ defectuóse.

Numai timpului celui mai nou i-a fostŭ datŭ ca sĕ sĕvĕrșéscă lucrurĭ adevĕratŭ grandióse și noi ne vomŭ încerca a dovedi cu următórele date carĭ arată acésta în modulŭ celŭ mai bătătorŭ la ochĭ.

Unŭ neajunsŭ mare a fostŭ până în timpulŭ celŭ mai nou portulŭ celŭ mare, care trebuia plătitŭ și care apăsa ca o stâncă mare pe corespondența generală. In Anglia a fostŭ *Rovland Hill*, care deși era unŭ simplu privatŭ, totuși a lucratŭ cu zelŭ neobositŭ, ca sĕ se introducă la poștele englese unŭ portŭ uniformŭ și moderatŭ.

In Germania a fostŭ administrațiunea poștală ereditară a lui *Thurn Taxis*, care a rupt'o mai ântéiu cu instituțiunile sale poștale vechĭ și greóie ce se dovediră ca o piedecă pentru instituțiunĭ poștale mai ameliorate. In fine se aflau în Germania 17 administrațiunĭ poștale diferite și 31 de teritorii poștale.

Abia în 1860 a pĕtrunsŭ în Germania o reformă mai însemnată a poștelorŭ. După a. 1870—1871 a fostŭ restaurată pe deplinŭ poșta imperială, și numai Bavaria și Virtemberga mai aveau teritorii poștale dependente de guvernele lorŭ.

Poșta este fără îndoială de o însemnătate necalculabilă în calitate de mijlocitóre a comunicațiunei spirituale, mai vĕrtosŭ însĕ jurnalistice a diarelorŭ nóstre, unde pressa diluică furniséză așa dicêndŭ pentru fiecare omŭ într'o mĕsură óre care hrană dilnică sufletéscă. Jurnalistica a înaintatŭ, s'a desvoltatŭ în adevĕratulŭ înțelesŭ alŭ cuvêntului numai și numai în urma ameliorărei complete a poștelorŭ.

In vreme ce în Anglia și în Franța poșta se ocupă numai și numai cu *transportulŭ jurnalelorŭ*, poșta germană, austro-ungară și română a luatŭ asupră și afacerea comisională a jurnalelorŭ. In Statele-unite ale Americei-nordice poșta nu se ocupă de locŭ cu primirea de abonamente la jurnale ci acolo mai alesŭ jurnalele mai marĭ se trimetŭ la așa numitele institute-expres, la agențĭ în orașe învecinate și de acolo apoi se vĕndŭ cu unŭ adausŭ moderatŭ *titulo portŭ și dusŭ*.

Fațâ de importanța cea mare a jurnalisticeide astădi poștei i-se cuvine de sigurŭ problema de a transporta și expeda jurnalele câtŭ se póte mai eftinŭ pentru ca fiecare chiar și celŭ fără de mijlóce sĕ-și pótă mulțămi trebuința sa după lectura diarelorŭ. Spre promovarea comunicațiunei diarelorŭ și a culturei poporului în genere este o reducere coreĕspundĕtóre a taxelorŭ de espedițiune în comunicațiunea cu străinătatea totŭ așa de necesară și urgentă, ca și ștergerea timbrului pe jurnale și a altorŭ imposite fiscale.

In genere ar trebui, ca poporulŭ sĕ se îndemne a participa la afacerile publice prin cetirea diligentă a dia-

fără nicĭ unŭ picŭ de dreptate, ce era sĕ fiă aruncată în spinarea lorŭ; fiindŭ că facerea prismelorŭ de pe drumulŭ statului cădea în sarcina acestora, pre când prismele pe drumurile comitatense s'arŭ fi făcutŭ prin comunele laterale.

Apetitulŭ vine însĕ mâncândŭ, dice Francesulŭ. Vĕdut'au cei dela putere, că tóte propunerile lorŭ, carĭ aruncă în spinarea poporului greutățĭ, ajungŭ cu nespusă ușurință la valóre de conclusŭ și eșit'au bine de curêndŭ cu-o propunere nouă — ascunsă ca lupulŭ în piele de óiă.

Legea silvanală art. XXXI ex 1879 prescrie cumcă în terminŭ de 5 anĭ dela intrare în vigóre toțĭ proprietarii de pădurĭ sĕ se provedă cu planurĭ de economiă pentru folosința pădurilorŭ și pentru neimplinire în terminulŭ prescrisŭ dicteză pedepse grele dela 300—1000 fl. — De asemenea prescrie acesta lege, ca după 10 anĭ numai acei individĭ sĕ se potă aplica ca vigilĭ de pădure, carĭ vorŭ dovedi că au depusŭ esamenulŭ de cvalificațiune prescrisŭ prin o ordinațiune ministerială deosebită, cu succesŭ bunŭ. Și pentru aceste casurĭ dictează legea pedepse dela 300—1000 fl. Acești §-ĭ ai legei silvanale suntŭ fórte aspri pentru comunele proprietare ale cărorŭ pădurĭ nu numai că suntŭ prin segregațiune forte ciungărite — deră și de altmintrelea tare nimicite.

Insĕ este lege și nu se póte dice nimicŭ în contra ei. Deră suntŭ alte lucrurĭ de disŭ: Au trecutŭ 7 anĭ, de când este legea silvanală în vigore și comisiunea administrativă silvanală comitatensă nu a făcutŭ nicĭ o pregătire pentru ca comunele sĕ fiă în stare de a corĕspunde — cu spese mai puține și mai cu ușurință — acestei legĭ.

Precum d. e. după espirarea celorŭ 10 anĭ prescrișĭ se vorŭ cere dela comune vigilĭ cvalificațĭ conformŭ legii — și decă comunele nu vorŭ ave, comisiunea administrativă silvanală va lua de unde îi va găsi, și lesne se vorŭ găsi fii de Sĕcui — carĭ aștéptă după pane — și carĭ, nu incape îndoială, vorŭ fi cvalificațĭ pentru că suntŭ maghiarĭ — și așa cere idea de statŭ maghiarŭ.

Comitatulŭ este împărțitŭ în 2 cercurĭ forestierescĭ. Pentru cerculŭ din josŭ funcționeză unŭ forestierŭ c'unŭ salarŭ frumosŭ de 1500 fl. la anŭ din cassele comunale. Deră ce a lucratŭ de când este în acestŭ postŭ? Nu-lŭ întrebă nimenea. Deră nicĭ nu póte sĕ lucre, că nu pricepe limba română, nicĭ măcarŭ în vorbă — și nemțesce rupe cuvintele; — și mergêndŭ prin comune în carĭ nu scie nimenea limba maghiară — găsesce pe unele locurĭ câte unŭ Jidanŭ pe care ilŭ face tălmaciu de limba română.

(Va urma.)

Dare de sémă, Mulțămită și Apelŭ nou.

(Urmare și fine.)

Pentru cei 10 fl. ce i-am trimisŭ d-lui Vasile Petri in Năsĕudŭ îmĭ vorŭ sosi 48 abcdare de ale d-sale, der numai preste câteva dile, că o ediția nouă e chiar acum sub tiparŭ; și din acelea se vorŭ speda numai decâtŭ:

1. Scólei române din Cernescĭ p. u. Kapolnok la adresa d-lui învĕțătorŭ Grigorescu 8 es. 2. Scólei române din Negrilescĭ p. u. Reteg la adresa d-lui învĕț. Nicolau Mihaiese 5 es. 3. Scolei din Vama p. u. Felsőfalu la adresa d-lui învĕțătorŭ George Brătianu 6 es. 4. Scólei române din Becleanu (Bethlen) la adresa d-lui învĕțătorŭ Simion Moldovanŭ 8 es. 5. Scolei române din Gurtelicul Hodolului p. u. Hadad (Szilagy-megye) la adresa d-lui învĕțătorŭ Ioanŭ Budelecanu 7 es. 6. Scólei române din Domninŭ p. u. Szilágy-Szt.-Kiraly la adresa d-lui învĕțătorŭ Ipate Todoranu 6 es. 7. Scólei române din Bicazŭ p. u. Hadad la adresa d-lui învĕțătorŭ Vasile Drăganŭ 4 es. 8. Scolei române din Desmirŭ p. u. Kolozsvár la adresa d-lui învĕțătorŭ George Macelaru 4 es. Suma 48.

Pentru cei 6 fl. trămișĭ d-lui I. Popescu în Sibiiu mi-a trămisŭ d-lŭ Kraft abcdare de I. Popescu 28 es. ni-a donatŭ d-lŭ Ioanŭ Popescu cu 10 es. Suma 38 esemplare de I. Popescu, carĭ s'au trămisŭ: 1. Scólei din Mercia p. u. Varadia în Banatŭ la adresa d-lui învĕțătorŭ Petru Poenarŭ 8 es. 2. Scólei române din Mogoșŭ-Miclescĭ (Verespatak) la adresa d-lui învĕțătorŭ Nicolau Necrescu 15 es. 3. Scolei române din Laslăulŭ românŭ posta Bonyha, la adresa d-lui învĕțătorŭ Teodorŭ Opreanu 14 es. La subscrisulŭ mai este 1 es. Suma 38 es.

Pentru cei 12 fl. trimișĭ la Blașiu, ne sosiră 66 es. abcdariulŭ de Solomonŭ-Munteanu, din carĭ espedaiu:

1. Scólei române din Băgău, p. u. M. Lapád, la adresa d-lui învĕțătorŭ Basiliu Martinŭ 10 es. 2. Scólei române gr. cat. din Chiheriulŭ inferiorŭ p. u. Gorgeny Szt. Imre, la adresa d-lui înv. Iuliu Hărșanŭ 10 es. 3. Scólei române gr. cat. din Șura mică p. u. Nagy-Szeben, la adresa d-lui învĕțătorŭ Teodorŭ Hoghia 10 es. 4. Scólei române gr. cat. din Suciagŭ, p. u. Kolozsvár, la adresa d-lui învĕțătorŭ Petru Colceriu 10 es. 5. Scólei române gr. cat. din Sânte Jude p. u. Czege, la adresa d-lui învĕțătorŭ Petru Grama 10 es. 6. Scolei române din Șinca veche la adresa d-lorŭ învĕțătorĭ Eustachiu Crișanŭ și Anastasiu Moldovanŭ, p. u. Sárkány 10. La subscrisulŭ suntŭ spre disposițiune 6 es. Suma 64 es.

A mai dăruitŭ scóla română confesională din Rodna veche 48 es. folosite, din Abcdariulŭ de Solomonŭ-Munteanŭ, acelea s'au trimisŭ numai decâtŭ:

1. Școlei române din Solovestru p. u. Gorg. Szt. Imre, la adresa d-lui învĕț. Ioanŭ Suciu 23 es. 2. Scólei române din Iclodŭ p. u. Balázsfalva, la adresa d-lui învĕțătorŭ Ioanŭ Demianŭ 25 es. Suma 48 es.

Va sĕ dică, din dăruirile marinimose s'au provĕdutŭ cu abcdare 200 elevĭ miserĭ de ai scólelorŭ nóstre rurale, dér n'am avutŭ pe ce cumpĕra legendare.

Primescă decĭ marinimoșii donatorĭ mulțumitele cele mai sincere ce li se aducŭ din partea micilorŭ elevĭ prin mine, colectantulŭ de ofrande pentru ei.

E dreptŭ că mai este lipsă de multe abcdare și legendare, e dreptŭ că nicĭ nu scimŭ încă de câte abcdare și legendare mai avemŭ lipsă căcĭ domnii învĕțătorĭ nu ne prea scriu, numai 24 învĕțătorĭ aflară cu cale a ne da informațiunile necesarie relative la lipsele de cărțĭ scolastice, și aceea, de nu mĕ înșelŭ, provine din causă că d-lorŭ nu cetescŭ diare, ce — de e adevĕratŭ — e fórte tristŭ. Cine sĕ mai *cetéscă* decă nu vorŭ *ceti* aceia, carĭ au de a învĕță pe tinera generațiune *cetirea*? Fie bunĭ decĭ toțĭ învĕțătorii noștrii carĭ vorŭ ceti acestea șire a ne scrie:

1. Ce abecdare și ce legendare folosescŭ în scóla ce o conducŭ? 2. Ii suntŭ impuse orĭ d-sa le a introdusŭ ca mai bune, din câte cunósce? 3. De câte legendare și abcdare arŭ mai avea trebuință pentru elevii miserĭ și cu tragere către învĕțătură?

Er la Onoratulŭ Publicŭ românŭ, la totă suflarea românéscă, de orĭ ce etate, sexŭ și stare sunt liberŭ a renoi următorulŭ

APELŬ

Binevoéscă fiecarele, după voință și putință, a dărui câte ceva pentru provederea elevilorŭ miserĭ din scólele române rurale cu abcdare și legendare, fără de carĭ nu se potŭ produce cetitorĭ, nu se potŭ lumina, aci neamulŭ nostru numai de aceea îndură atâtea, că nu e destulŭ de luminatŭ.

Cui dace decĭ la inimă înaintarea neamului nostru cine vré a documenta în faptă că e Românŭ, nu numai din gură, credŭ că nu va lua în nume de rĕu decă-lu rogŭ sĕ contribue ceva spre acestŭ scopŭ.

Sumele benevole suntŭ a se trimite la subscrisulŭ, care la 1 Faurŭ a. c. își va da érăși computulŭ publicŭ în colónele acestui diarŭ, care sunt convinsŭ că nu-i va refusa.

Mai mulțămindŭ odată marinimoșilorŭ donatorĭ, rugândŭ pe fiecarele sĕ nu dea uitărei acéstă causă de trei orĭ sfântă, poftescŭ la toțĭ sĕrbătorĭ fericite!

Rodna veche, (Trans.) (Ó Rodna) Ianuariu 1887.

Ioanŭ Popŭ Reteganulŭ.
învĕț. și redactorŭ.

Incunoscințare.

O. DD. preoțĭ și învĕțătorĭ suntŭ rugațĭ a încunoscința pe părinții interesațĭ, că la scóla normală gr. cat. din Blașiu, prelegerile întrerupte din causa pojarului se vorŭ reîncepe Vinerĭ în 18 Martie st. n.

Blașiu, în 10 Martie 1887.

Direcțiunea scolei normale.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

VIENA, 12 Martie. — Camera deputaților a acceptatŭ proiectulŭ Băncii, care face parte din pactulŭ austro-ungarŭ, ca basă a desbaterei speciale.

BERLINŬ, 12 Martie. — Dieta imperială a acceptatŭ definitivŭ proiectulŭ militarŭ fără desbatere cu 227 contra 31 voturĭ; au fostŭ 84 abțînerĭ.

ROMA, 12 Martie. — Camera a rĕspinsŭ votulŭ de blamŭ alŭ oposițiunei cu 214 contra 194 voturĭ.

SOFIA, 12 Martie. — Karavelov, Zankov, Nikiforov au fostŭ liberațĭ pe cauțiune. — In Bulgaria și în Rumelia orientală domnesce linisce.

PARISŬ, 12 Martie. — După cum comunică „Journal des Débats," Rusia sĕ fi provocatŭ pe Turcia a interveni în Bulgaria.

DIVERSE.

Francesii despre Papa. — Intr'unŭ distinsŭ diarŭ germanŭ găsimŭ la loculŭ primŭ, adecă în fruntea unui articulŭ de fondŭ, împărtășirea, că Francesii ar fi colportatŭ în Alsația și Lotaringia sgomotulŭ, cumcă „Papa s'ar fi făcutŭ protestantŭ și la ocasiunea dată s'ar căsători cu vĕduva lui Bismarck..." Intrevenirea Papei în Germania pentru septenatŭ, adecă în favórea prințului Bismarck, a produsŭ sânge rĕu între Alsațianĭ, ca și între Francesĭ, der cu tóte aceste împărtășirea de mai susŭ nu pare a fi decâtŭ o scornitură a memoratei foi germane.

Necrologŭ. — *Ioane Popoviciu (Popescu)*, notarŭ comunalŭ în pensiune, a încetatŭ din viéță Vinerĭ în 27 (11 Martie n.) în etate de 66 anĭ. Rĕmășițele pămêntescĭ ale repausatului, depuse în casa de doliu dela cimiteriulŭ din Groverŭ, se vorŭ înmormênta Dumineca în 13 (1) Martie la 4 óre p. m. în acelașĭ cimiterŭ. La acestŭ jalnicŭ actŭ suntŭ rugațĭ a lua parte toțĭ prietenii și cunoscuții familiei. — Brașovŭ, 28 Februariu (12 Martie n.) 1887.

Efrosina Popoviciu (Popescu) născ. *Verza* ca soțiă. *Victorŭ Popescu, Iosifŭ Popescu, Otilia Ghimbășianu, Ioanŭ Popescu, Maria Popescu, Iulianŭ Popescu, Pompiliu Popescu, Eugenia Popescu, Lucreția Popescu, Aurel Popescu, Elvira Popescu, Augusta Popescu,* ca fii resp. fiice, *Nicolae Ghimbășianu*, ca ginere, *Luisa Popescu, Valeria Popescu*, ca nurorĭ.

Editorŭ: **Iacobŭ Mureșianu.**
Redactorŭ responsabilŭ **Dr. Aurel Mureșianu**

relorŭ din țeră și din afară. Bunele fructe ale acestui lucru s'ar arăta în scurtŭ timpŭ, căcĭ și așa este unŭ poporŭ bine instruatŭ și cultivatŭ politicesce totdeuna mai harnicŭ și mai sigurŭ decâtŭ o massă brută și necultă.

Câtŭ de importante suntŭ diarele pentru poște înseșĭ, despre acesta ne vomŭ încerca a da nisce date speciale, precum le posedemŭ din țĕrĭ, carĭ edau în fiecare anŭ tablourĭ statistice despre starea postelorŭ.

Astfelŭ transportă poșta imperială germană în anulŭ 1876 numai diare 300,510,141 de numerĭ, suplimente estraordinare 9,911,640 de bucățĭ. Posta regéscă bavaresă a transportatŭ singură 778,000,000 de numerĭ de diare. Mica Virtembergă încă a transportatŭ 25,724,000 de bucățĭ.

Anglia este cu gigantica sa comunicațiune postală înaintea mai tuturorŭ statelorŭ europene. Astfelŭ se transportară în anulŭ 1870 chiarŭ 862 de milióne de epistole. Numĕrulŭ oficiilorŭ postale era atuncĭ — până astădĭ însĕ a crescutŭ de bună semă în modŭ însemnatŭ — de 16 mii. In anulŭ 1876 s'a urcatŭ numĕrulŭ epistolilorŭ transportate chiar la 1018 milióne, alŭ diarelorŭ și tipăriturilorŭ la 298 milióne, alŭ cărțilorŭ postale la 92 milióne de bucățĭ. In Anglia suntŭ mai multŭ de 28 mii de amploiațĭ postalĭ în serviciulŭ permanentŭ.

Oficiulŭ poștalŭ centralŭ din Londra cu enormulŭ sĕu aparatŭ merită a fi vĕdutŭ. Mai cu sémă Vinerĭ sera, când aparŭ cele mai multe foi sĕptĕmânale în Londra și se predau la postă, merită ca sĕ-șĭ dea omulŭ ostenéla și sĕ facă o preumblare la acelŭ edificiu.

Tótă diua se imbulzescŭ omenii pe lângă cutiile cele deschise de scrisorĭ. Punctualitatea cea munițiósă a amploiațilorŭ postalĭ englesescĭ este cunoscută. La $5^3/_4$ óre se deschidŭ deodată tóte ferestrile și atuncĭ se îmbulzescŭ o mulțime de ómenĭ cu mare zelŭ și epistole precum și diare începŭ sĕ curgă și sĕ cadă ca o adevĕrată grindină literară. Cu câtŭ se apropie mai tare ora 6, cu atâta mai tare cresce mișcarea vĕdêndŭ cu ochii, căcĭ toțĭ suntŭ sigurĭ, ba tremură de esactitatea, că amploiații postalĭ nicĭ odată nu cedeză cu vre-o minută și că tóte trebue sĕ fiă sfîrșite îndată ce sună orologiulŭ 6!

Unu! și cetele de ómenĭ dau năvală înlăuntru, deórece din adinsŭ trăgănescŭ lucrulŭ ca sĕ-țĭ mai procure o plăcere iritătore; *Doi!* totŭ mai mulțĭ și mai mulțĭ se îndésă. *Trei!* și imbulzela asémĕnă cu o vălmășelă dintr'o pantomimă. *Patru!* o confusiune babilonică de limbĭ în cea mai mare desperare domnesce în învălmășală. *Cincĭ!* celŭ din urmă și celŭ mai înfiorosŭ povoiu de diare și de epistole; în fine: *Șése!* în care momentŭ ca celŭ mai de pe urmă se slobodŭ tóte ferestrele ca totŭ atâtea săbii d'ale lui *Damocle*. Oficiulŭ postalŭ sémĕnă cu unŭ monstru giganticŭ, care șĭ-a luatŭ gigantica mâncare și acum trebue sĕ încépă giganticulŭ procesŭ de mistuire.

In spații luminate bine se mișcă acum sute de individĭ ca furnicile încóce și în colo, împachetândŭ grămedĭ gróznice de epistole și altele mai gróznice de diare, apoi timbrându-le și sortându-le.

In odaia diarelorŭ persónele s'au ocupatŭ cu golirea sacilorŭ aruncațĭ înlăuntru, cu aședarea singuraticelorŭ diare în corfe marĭ și cu scoborîrea acestora în diferitele despărțăminte ale edificiului postalŭ. Despre aceste aparate mechanice puse, firesce, în mișcare prin puterea aburului, ne putemŭ face o idee aproximativă, din împrejurarea, că pe fiecare sĕptĕmână se scobóră și se ridică mii și mii de tone de hârtie în chipulŭ acesta.

Câtŭ de mare circulațiune de banĭ mijlocescŭ institutele poștale, te cuprinde amețélă; fiindŭ-că plouă banĭ în tóte formele în adevĕratulŭ înțelesŭ alŭ cuvêntului. Se înțelege de sine, că aceste espedițiunĭ facŭ autorităților poștale cele mai marĭ grijĭ, fiindcă banii chiarŭ pentru amploiații proprii eserceză adeseorĭ o prea mare putere atractivă, precum s'a întêmplatŭ acesta d'atâtea orĭ, căcĭ forte multe defraudațiunĭ s'au întêmplatŭ din partea amploiațilorŭ poștalĭ. Acestea însĕ spre norocirea poștei și spre nenorocirea respectivilorŭ s'au descoperitŭ de regulă încă curêndŭ.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 11 Martie st. n. 1887

Rentă de aurŭ 5%	98 85
Rentă de hârtiă 5%	87 10
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	148 50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	96.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	124 —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	114 50
Bonurĭ rurale ungare	104.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.—
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	104.00
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.—
Bonurĭ rurale transilvane	103 80
Bonurĭ croato-slavone	104 50
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.50
Imprumutulŭ cu premiu ung.	110.50
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	121 80
Renta de hârtiă austriacă	79 20
Renta de arg. austr.	79 75
Renta de aurŭ austr.	108 80
Losurile din 1860	132.50
Acţiunile băncel austro-ungare	850.—
Act. băncel de creditŭ ung.	285 85
Act. băncel de creditŭ austr.	276.20
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	6.03
Napoleon-d'orĭ	10.14
Mărcĭ 100 împ. germ.	62 75
Londra 10 Livres sterlinge	128.25

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 26 Februarie st. v. 1887.

	Cump.	vend.
Renta română (5%).	88—	89—
Renta rom. amort. (5%)	91½	92½
» convert. (6%)	83—	84—
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	——	——
Credit fonc. rural (7%)	98½	99¼
» „ „ (5%)	82¾	87½
» » urban (7%)	95½	96¼
» » » (6%)	89¼	90¼
» » » (5%)	78—	79—
Banca naţională a României 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Naţională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	20.50	21.25
Bancnote austriace contra aurŭ.	1.98	2.02

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 12 Martie st. n. 1887.

	Cump.	Vend.
Bancnote romànesci	8.41	8 44
Argint romànesc	8.35	8.40
Napoleon-d'orĭ	10.08	10 12
Lire turcescĭ	11.44	11.48
Imperialĭ	10.44	10.48
Galbenĭ	5 96	6.02
Scrisurile fonc. »Albina»	101.—	102.—
Ruble Rusescĭ	111.—	112.½
Discontulŭ	7—10% pe anŭ.	

Avisŭ d-lorŭ abonaţĭ!

Rugămŭ pe d-nii abonaţĭ ca la reînoirea prenumeraţiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ şi numerii de pe fâşia sub care au primitŭ ḑiarulŭ nostru până acuma.

Domnii ce se abonéză din nou sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ şi sĕ arate şi postaultimă.

Décă se ivescŭ iregularităţĭ la primirea ḑiarului onor. abonaţĭ suntŭ rugaţĭ a ne încunosciinţa imediatŭ prin carte postale, ca în câtŭ depinde dela noi, sĕ se delătureze

ADMINISTR. „GAZ. TRANS“

„ARDELEANA,“

institutŭ de creditŭ şi de economii, societate pe acţii în Orĕştie.

Active Contulŭ Bilanţului. *Pasive*

Active

		fl.	cr.
Cassa în numerarŭ		4,959	30
Monetă		171	28
Cambii de bancă		100,177	—
Imprumuturĭ pe hipotece		21,346	—
Imprumuturĭ pe obligaţiunĭ cu cavenţĭ		9,006	—
Imprumuturĭ pe efecte publice		1,000	—
Mobiliar	476 fl. 70 cr.		
după amortisare de	95 „ 34 „	381	36
Spese de fundare	604 fl. 50 cr.		
după amortisare de	181 „ 35 „	423	15
		137,464	09

Pasive

	fl.	cr.
Capitalŭ socialŭ:		
800 acţiunĭ à fl. 50	40,000	—
Fondulŭ de reservă	52	—
Depunerĭ pentru fructificare	87,005	60
Interese anticipate pro 1887	3,276	10
Diverse conturĭ creditóre	845	12
Profitŭ curatŭ	6,285	27
	137,464	09

Orĕştie, la 31 Decemvre 1886.

Iosifŭ de Orbonaş m. p., membru alŭ direcţunii.
Samuilŭ Popŭ m. p., membru alŭ direcţiunii.
Dr. Ioanŭ Mihu m. p. directorŭ esecutivŭ.
Aurelŭ Popovici Barcianŭ m. p. comptabilŭ.

Subsemnatulŭ comitetŭ amŭ examinatŭ bilanţulŭ presentŭ şi confrontându-lŭ cu registrele principale şi auxiliare ale societăţii ţinute în bună regulă, l'amŭ găsitŭ în consonanţă cu aceleaşi şi exactŭ.

Orĕştie, la 2 Februariu 1887.

Comitetulŭ de supraveghiare:

Dr. Stefanŭ Erdély m. p. **Dr. A. Tincu** m. p. **Laurianŭ Berceanu** m. p.

Tipografia ALEXI, Braşovŭ.